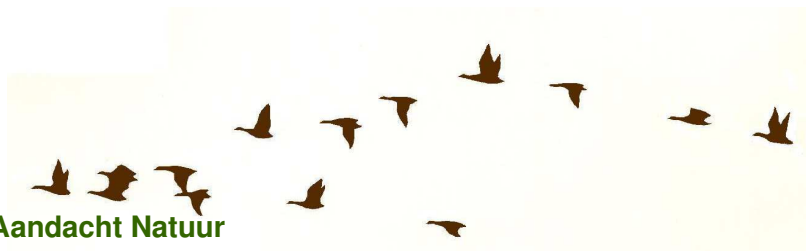

Onderzoek Wet Natuurbescherming

Sloop en nieuwbouw Oostzanerdijk 76 te Amsterdam

Bureau Aandacht Natuur

Onderzoek Wet Natuurbescherming Sloop en nieuwbouw Oostzanerdijk 76 te Amsterdam

12 januari 2021, Hippolytushoef
Definitief

Opdrachtgever:

AMB Advies
Korte Bosweg 55
1756 CA 't Zand
Tel: 06-29148106
e-mail: info@ambadvies.nl

Opdrachtnemer:

Bureau Aandacht Natuur
Slingerweg 85
1777AG Hippolytushoef
Tel: 0227-595576
Mob: 06-24818383
e-mail: aandachtnatuur@kpnmail.nl
www.aandachtnatuur.nl

Inhoudsopgave

1. Inleiding.....	blz. 2
1.1 Aanleiding en doel.....	blz. 2
1.2 De Wet Natuurbescherming.....	blz. 3
2. Huidige situatie en methode.....	blz. 6
2.1 Gebieds- en planbeschrijving.....	blz. 6
2.2 Ligging t.o.v. Natura 2000 gebieden, NNN en natuurverbindingen.....	blz. 7
2.3 Houtoptanden.....	blz. 7
2.4 Methode.....	blz. 7
3. Resultaten.....	blz. 9
3.1 Flora.....	blz. 9
3.2 Vogels.....	blz. 9
3.3 Zoogdieren.....	blz. 10
3.4 Overige beschermde soorten.....	blz. 12
4. Conclusies en advies.....	blz. 13
4.1 Gebiedsbescherming.....	blz. 13
4.2 Soortbescherming.....	blz. 14
4.3 Houtopstanden.....	blz. 16
Literatuurlijst.....	blz. 17
Bijlage 1: Wet Natuurbescherming	
Bijlage 2. Vleermuiswaarnemingen per veldronde	
Bijlage 3. Factsheet vleermuizen - nieuwbouw	

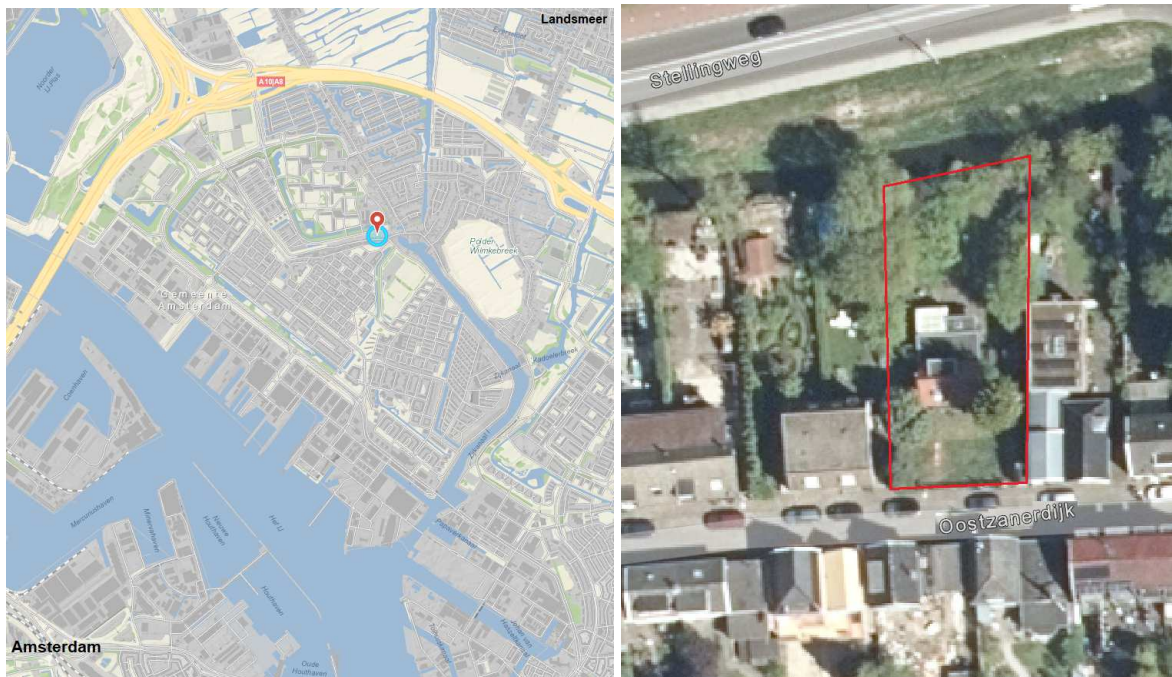
1. Inleiding

In opdracht van AMB advies heeft een onderzoek in het kader van de Wet Natuurbescherming plaatsgevonden met betrekking tot de sloop en nieuwbouw van een woning aan de Oostzanerdijk 76 te Amsterdam. Het veldonderzoek heeft in de periode mei t/m september 2020 plaatsgevonden. De bevindingen van dit veldonderzoek aangevuld met literatuurgegevens worden hieronder verder besproken.

1.1 Aanleiding en doel

In verband met de omgevingsvergunning voor de voorgenomen herindeling en nieuwbouw van het woonhuis aan de Oostzanerdijk 76 te Amsterdam, heeft in de ochtend van 4 mei 2020 een verkennend onderzoek (quickscan) in het kader van de Wet Natuurbescherming plaatsgevonden.

Aan de hand van dit veldonderzoek heeft een vervolgonderzoek plaatsgevonden naar het voorkomen van vaste rust- en verblijfplaatsen van vogels (huismus) en vleermuizen plaatsgevonden. Het veldonderzoek is uitgevoerd door dhr. M. Volkers en M. van der Lee van Bureau Aandacht Natuur. Doel van het onderzoek is om vast te stellen of de beoogde locatie een functie heeft voor beschermde dier- en plantensoorten.

Figuur 1. Locatie Oostzanerdijk 76 te Amsterdam

1.2 Wet Natuurbescherming

Per 1 januari 2017 is de Wet Natuurbescherming in werking getreden en richt zich op de bescherming van natuurgebieden, -verbindingen, planten- en diersoorten en houtopstanden. Deze wet gaat uit van het 'nee, tenzij'-principe. Bepaalde handelingen, waaronder ruimtelijke ingrepen, waarbij beschermde soorten of gebieden in het geding zijn, zijn

slechts bij uitzondering en onder voorwaarden mogelijk. Centraal hierbij staat de zorgplicht. De zorgplicht houdt in dat iedereen 'voldoende zorg' in acht moet nemen voor alle in het wild voorkomende planten en dieren en hun leefomgeving.

Hieronder volgt een beknopte toelichting van de verschillende onderdelen in de Wet Natuurbescherming. Voor een meer uitgebreide toelichting wordt verwezen naar bijlage 1.

Gebiedsbescherming

Met de gebiedsbescherming zijn de Europese Habitat- en Vogelrichtlijn in de Nederlandse wetgeving geïmplementeerd. De beschermde gebieden uit de beide richtlijnen zijn hiermee opgenomen in de zogeheten Natura 2000-gebieden. Andere binnen de Wet Natuurbescherming te beschermen gebieden zijn aangewezen als Natuurnetwerk Nederland (NNN), natuurverbinding of provinciaal landschap.

Voor ieder Natura 2000 gebied dient te worden getoetst aan de hiertoe aangewezen instandhoudingsdoelstellingen. Een onderdeel hiervan is tevens de beoordeling van externe effecten zoals de stikstof-emissie van projecten ten opzichte van eventueel aanwezige stikstofgevoelige habitats in het Programma Aanpak Stikstof (PAS). Het programma heeft tot doel, mede met het oog op een evenwichtige, duurzame economische ontwikkeling, de belasting door stikstofdepositie van de voor stikstof gevoelige habitats in de Natura 2000-gebieden te verminderen.

Voor de NNN, natuurverbindingen of andere beschermde gebieden gelden andere toetsingscriteria en vallen niet onder de PAS-richtlijnen. Hierbij gaat het om een toetsing van de 'wezenlijke' of 'landschappelijke' waarden van een gebied of natuurverbinding.

Soortbescherming

De soortbescherming binnen de Wet Natuurbescherming kent drie beschermingsregimes, namelijk voor soorten van de Vogelrichtlijn, de Habitatrichtlijn (inclusief het verdrag van de Bern en Bonn) en een apart beschermingsregime voor 'andere soorten' die vanuit nationaal oogpunt beschermd zijn. Het uitgangspunt van de wet is dat geen schade aan soorten en/of hun (functionele) leefomgeving mag worden toegebracht, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan (het 'nee, tenzij-principe'). Centraal hierbij staat de zorgplicht, wat inhoudt dat iedereen 'voldoende zorg' in acht moet nemen voor alle in het wild voorkomende dieren en planten en hun leefomgeving.

Om de instandhouding van de wettelijk beschermde soorten te waarborgen, moeten negatieve effecten op die instandhouding voorkomen worden. De mate van negatieve effecten is afhankelijk van soort, locatie en aard van de ingreep. Voor de soortbescherming zijn per beschermingsregime dan ook een aantal verbodsbepalingen van kracht.

➤ Vogelrichtlijnsoorten

Op alle vogels is het beschermingsregime van paragraaf 3.1 van de Wet Natuurbescherming van toepassing. Hiermee is het verboden om in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen en worden ze voornamelijk tijdens de broedperiode beschermd. Voor het verstoren van broedende vogels of nesten kan in het belang van een ruimtelijk ingreep of bestendig beheer en onderhoud geen ontheffing of vrijstelling worden verkregen. Buiten het broedseizoen mogen de nestplaatsen, zonder ontheffing, worden verstoord, mits dit niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende soort.

Daarnaast zijn de voortplantings- en vaste rust- of verblijfplaatsen van een aantal vogelsoorten jaarrond beschermd (mits niet definitief verlaten). Het betreft nesten van boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, oehoe, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil, wespendif en zwarte wouw.

Negatieve effecten dienen te worden voorkomen door voorafgaand aan het project mitigerende (verzachtende) maatregelen op te stellen en uit te voeren. Als ondanks het

nemen van mitigerende maatregelen niet kan worden voorkomen dat de verbodsbepalingen worden overtreden, is een ontheffingsaanvraag noodzakelijk. Een ontheffing kan mogelijk verleend worden, als door de maatregelen geen verslechtering van de staat van instandhouding van vogelsoort(en) optreedt.

➤ Habitatrichtlijnsoorten

Deze soorten worden beschermd op grond van de Habitatrichtlijn, het Verdrag van Bern en het Verdrag van Bonn. Op deze soorten is het beschermingsregime van paragraaf 3.2 van de Wet Natuurbescherming van toepassing. Het is hierbij verboden om soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen, dan wel hun vaste voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren te beschadigen, te vernielen of te rapen. Ook het opzettelijk verontrusten van bedoelde diersoorten is niet toegestaan.

Met betrekking tot de hierin opgenomen plantensoorten is het verboden om deze in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Voor het verstoren van deze soorten kan in het belang van een ruimtelijk ingreep of bestendig beheer en onderhoud geen ontheffing of vrijstelling worden verkregen. Negatieve effecten en daarmee een ontheffingsaanvraag dienen te worden voorkomen door voorafgaand aan het project mitigerende (verzachtende) maatregelen op te stellen en uit te voeren. Als ondanks het nemen van mitigerende maatregelen niet kan worden voorkomen dat de verbodsbepalingen worden overtreden, is een ontheffing noodzakelijk. Een ontheffing kan mogelijk verleend worden, als door de maatregelen geen afbreuk wordt gedaan aan het streven de populaties van Europees beschermde soorten in hun natuurlijk verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

➤ “Andere” nationaal beschermde soorten

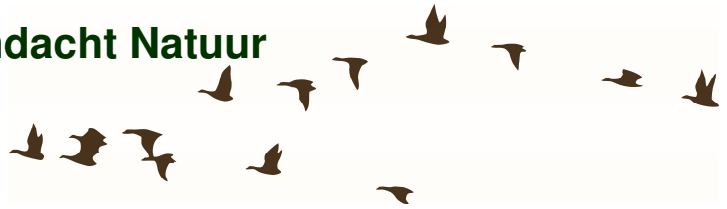
Dit betreffen de overige soorten welke bescherming vanuit nationaal oogpunt behoeven. Op deze bijlage staan soorten uit de soortgroepen zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen, kevers en vaatplanten. Het betreft een limitatieve lijst waarvoor het beschermingsregime van paragraaf 3.3 van de Wet Natuurbescherming van toepassing is. Het is hierbij verboden om soorten opzettelijk te doden of te vangen, dan wel hun vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen opzettelijk te beschadigen of te vernielen. Met betrekking tot de hierin opgenomen plantensoorten is het verboden om deze in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Het beschermingsregime voor deze 'nationaal' beschermde soorten is geïnspireerd op de Habitatrichtlijn, maar zijn in sommige opzichten minder streng. Zo zijn de hierboven genoemde verboden niet van toepassing op de bosmuis, huisspitsmuis of veldmuis, voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevinden. Tevens is het mogelijk om voor deze soorten een ontheffing of vrijstelling te verkrijgen in het kader van een ruimtelijke inrichting dan wel bestendig beheer en onderhoud. Ten aanzien van de ruimtelijke ordening en bestendig beheer is per provincie voor een aantal soorten een aparte vrijstellingslijst opgesteld. Het betreft veelal algemeen voorkomende soorten uit het beschermingsregime ‘andere’ beschermde soorten.

Bescherming houtopstanden

Voor het vellen van bomen buiten de bebouwde kom¹ in een houtopstand groter dan 10 are of een bomenrij van meer dan 20 bomen, dient dit vooraf te worden gemeld/aangevraagd. De initiatiefnemer is hierbij verplicht om hetzelfde areaal te herplanten.

¹ De begrenzing van de bebouwde kom zoals vastgesteld door het college als “bebouwde kom Boswet”

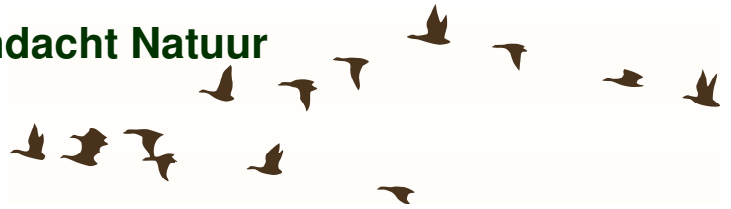
Ontheffing, vrijstelling of vergunning

Bij werkzaamheden waarbij een schadelijk effect optreedt voor beschermde soorten of gebieden, is een vergunning, ontheffing of vrijstelling nodig. De verantwoording van de Wet Natuurbescherming ligt nagenoeg geheel bij de Provincies en voorziet in één rechtsdocument, waarmee zowel een vergunning als ontheffing kan worden verleend.

Voor locatie gebonden ingrepen die in de Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht (WABO) staan vermeld kan de ontheffings- of vergunningsaanvraag in het kader van de Wet Natuurbescherming worden aangehaakt bij de omgevingsvergunning. De gemeente is in dit geval het bevoegd gezag. Bij de omgevingsvergunning vindt de natuurtoestemming plaats in de vorm van 'Verklaringen van geen bedenking' (Vvgb). De 'Verklaring van geen bedenkingen' wordt onder de Wet Natuurbescherming afgegeven door de provincie aan de gemeente. Als er geen Vvgb kan worden afgegeven door de provincie, kan de omgevingsvergunning niet verleend worden door de gemeente.

De eindverantwoordelijkheid voor de aan te leveren informatie ligt bij de aanvrager/initiatiefnemer. Gemeenten zijn als bevoegd gezag omgevingsvergunning er mede verantwoordelijk voor om te beoordelen of een aanvraag omgevingsvergunning compleet is.

Het is ook mogelijk om een aparte ontheffing soortenbescherming of vergunning gebiedsbescherming in het kader van de Wet Natuurbescherming aan te vragen bij de desbetreffende provincie (bevoegd gezag). Voor initiatieven die niet vallen binnen de activiteiten van een omgevingsvergunning is dit eveneens van toepassing.

2. Huidige situatie en methode

2.1 Gebieds- en planbeschrijving

De projectlocatie bestaat uit een relatief klein woonhuis op een vrij ruime kavel aan het oorspronkelijke lintdorp tussen Oostzanerwerf en Tuindorp Oostzaan te Amsterdam-Noord. Het plangebied is onderdeel van een verstedelijkte omgeving met aan de noordzijde hoogbouwflats van Molenwijk en de zuidzijde de woonwijk Tuindorp -Oostzaan. De woning bestaat uit een oude dijkwoning, gesitueerd aan de binnenteen van de Oostzanerdijk en betreft een deels opgemetseld, halfsteens woonhuis met een pannendak. De kopgevels bestaan uit een kunststof gevelbetimmering met een houten daklijst, waar de hoekpannen oversteken. Aan de voorgevel (zuidzijde) is een gemetselde ventilatierooster aanwezig, welke uitkomt in de woonkamer. Deze biedt geen toegang tot de spouw/klamp en is vanuit de binnenzijde voorzien van een fijnmazig rooster. In het dak aan de voorzijde is tevens een kleine houten dakkapel aanwezig met een zinken dakje.

Figuur 2. Huidige situatie van het woonhuis aan de Oostzanerdijk 76 te Amsterdam.

Naar achteren toe zijn verschillende aanbouwen aanwezig voorzien van een plat dak. Ook deze hebben een kunststof gevelbekleding en zijn afgewerkt met een houten daklijst. Aan de achterzijde van het pannendak bevindt zich een vrij hoge en brede dakkapel met tuindeuren naar het platte dak. De dakkapel is eveneens voorzien van een wandbekleding met kunststof delen.

Verder zijn er in de tuin een aantal bomen en sierheester aanwezig en wordt de kavel aan de achterzijde begrenst door een sloot. De voortuin betreft een gazon aan het dijktaalud,

een betonnen trappetje aan de oostzijde. Aan de westzijde is een smalle border aanwezig met enkele grote coniferen op de erfgrens.

Het planvoornemen bestaat uit de sloop van het oude woonhuis en de bouw van een nieuwe woning met inpandig appartement in lijn met de overige bebouwing aan de straatzijde van de Oostzanerdijk. Hiermee zal met name de voortuin worden bebouwd en de daar aanwezige tuinelementen verdwijnen. De achtertuin wordt met de beoogde plannen ongemoeid gelaten.

2.2 Ligging t.o.v. Natura 2000 gebieden, NNN en natuurverbindingen

De woning aan de Oostzanerdijk 76 is niet gelegen in of direct aan de rand van een Natura 2000 gebied of aangewezen als (onderdeel van) Natuurnetwerk Nederland (NNN), weidevogelleefgebied of een natuurverbinding (figuur 4). Het dichtstbijzijnde Natura 2000 gebied betreft het Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske en ligt op een minimale afstand van 2,1 kilometer van de projectlocatie.

Het projectgebied ligt in de oorspronkelijke dorpskern van Tuindorp-Oostzaan aan de Noordwestzijde van Masterdam en bevat geen elementen die de specifieke waarden van het Natura 2000 gebied versterken en hebben dan ook geen functie voor in de Natura 2000 gebied aangewezen habitatsoorten, habitattypen of vogelrichtlijnsoorten. Echter is het mogelijk dat met de voorgestane werkzaamheden een extern effect optreedt door de toename van stikstofdepositie door toedoen van de voorgestane werkzaamheden.

2.3 Houtopstanden

De aan de plannen onderhevige beplanting maakt onderdeel uit van een erfbeplanting en liggen binnen de bebouwde kom van Amsterdam. Hiermee is er op de projectlocatie geen sprake van een beschermde houtopstand zoals bedoeld in de Wet Natuurbescherming.

2.4 Methode

Op de ochtend van 4 mei 2020 heeft een verkennend veldbezoek plaatsgevonden aan het hierboven beschreven projectgebied. Het onderzoek heeft zich met name gericht op het voorkomen of mogelijk voorkomen van beschermde plant- en diersoorten binnen of in de directe omgeving van het projecttracé.

Aan de hand van het verkennend onderzoek is beoordeeld dat de bebouwing mogelijkheden biedt als vaste rust- en verblijfplaats voor vleermuizen en nestlocaties voor de jaarrond beschermde soort huismus.

In dit kader heeft, conform het kennisdocument huismus (*Bij12, 2017*) een gericht veldonderzoek plaatsgevonden naar het voorkomen van deze vogelsoort en is tijdens het verkennend veldonderzoek in de ochtend van 4 mei extra aandacht besteed aan het voorkomen van huismus op en in de directe omgeving van het plangebied. Tevens heeft ten behoeve van de inventarisatie van huismus op 15 mei een tweede ochtendronde plaatsgevonden. Hierbij is de projectlocatie onderzocht op zingende mannetjes of andere nest-indicerende activiteiten van huismus. De veldbezoeken zijn uitgevoerd onder gunstige weersomstandigheden voor het inventariseren van huismussen.

In verband met het mogelijk voorkomen van vleermuizen heeft in de zomer en het najaar van 2020 een vleermuisonderzoek plaatsgevonden. Het doel van het vleermuisonderzoek is om vast te stellen of de betreffende woning wordt gebruikt als vaste rust- en verblijfplaats door vleermuizen. Het vleermuisonderzoek is uitgevoerd conform het 'Protocol voor

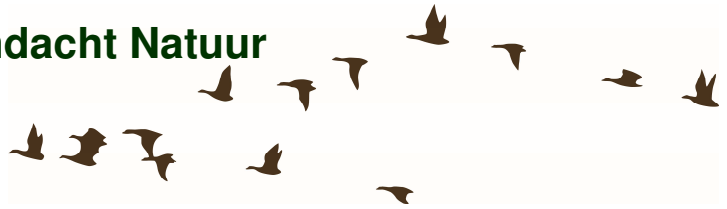
vleermuisinventarisaties' dat maart 2017 is geactualiseerd en wordt gehanteerd door het Netwerk Groene Bureaus (waarbij Bureau Aandacht Natuur is aangesloten). Hiertoe zijn drie veldrondes uitgevoerd in de kraamperiode (15 mei tot 15 juli) en twee veldrondes in de paarperiode (15 augustus tot 1 oktober) van 2020, zie tabel 1. Aangezien het één woning betrof, welke rondom overzichtelijk is, zijn de inventarisatierondes uitgevoerd door één persoon met een ruime ervaring op het gebied van vleermuizen.

Tabel 1. Weersomstandigheden en data veldonderzoek

Datum	Zonsondergang/ zonsopkomst	Start	einde	temperatuur	wind	bijzonderheden
04-05-'20	6:03 uur	7:00 uur	8:00 uur	8°C	3 bf	geen
15-05-'20	5:43 uur	6:30 uur	7:30 uur	13°C	0-1bf	geen
29-05-'20	21:47 uur	21:35 uur	23:45 uur	16°C	2 bf	helder
10-06-'20	05:19 uur	03:15 uur	05:30 uur	10°C	0-1 bf	geen
10-07-'20	21:58 uur	21:45 uur	23:50 uur	15-13°C	2 bf	geen
17-08-'20	20:59 uur	22:00 uur	24:00 uur	17°C	1-2 bf	helder
14-09-'20	19:56 uur	21:00 uur	23:00 uur	20-19°C	2 bf	helder

Voor het vleermuisonderzoek is gebruik gemaakt van een batdetector (Pettersson D240X). Hiermee kunnen de ultrasone geluiden, die vleermuizen tijdens het vliegen uitzenden, voor het menselijk gehoor hoorbaar gemaakt worden. Indien noodzakelijk, is gebruik gemaakt van opnameapparatuur. Bij twijfel is het geluid opgenomen en geanalyseerd in het hiervoor speciaal ontworpen computerprogramma Batsound.

Verder is op basis van literatuurgegevens beoordeeld of beschermde soorten (kunnen) voorkomen.

3. Resultaten

Tijdens het veldonderzoek zijn met uitzondering van een aantal algemene vogelsoorten, vos en enkele soorten vleermuizen geen beschermde soorten aangetroffen. Hieronder worden per soortgroep de bevindingen van het onderzoek verder omschreven en aangegeven welke beschermde soorten eventueel te verwachten dan wel uit te sluiten zijn binnen de projectlocatie.

3.1 Flora

Binnen het projectgebied zijn geen beschermde plantensoorten aangetroffen. De planlocatie bestaat hoofdzakelijk uit een woonhuis met gazon en siertuin. De voortuin bestaat grotendeels uit gazon en bevat een smalle border met enkele grote coniferen, een laurierkers en een hazelaar. Verder staan er rond huis enkele sierheesters en zijn er soorten als wilde hyacint, daslook, geel nagelkruid, havikskruid, hondsdrif akelei, speenkruid, gewone paardenbloem, kleeftkruid, klimop en bergandoorn. Muurflora aan de bebouwing op het erf is niet aangetroffen. Gezien het beheer en gebruik van het erf, wordt dan ook niet verwacht dat beschermde plantensoorten voorkomen.

Uit Het betreffende uurhok (5x5 km) zijn de beschermde plantensoorten blaasvaren en Kartuizer anjer bekend (*FLORON/NDFF, 2020*). Blaasvaren is een soort van vochtige muren zoals gracht- en kademuuren. Kartuizer anjer komt veelal voor op kalkhoudende grond en rotsachtige plaatsen en wordt in betreffend uurhok aangeduid als “niet wild”, wat inhoudt dat hij onder gecontroleerde omstandigheden zoals in (heem)tuinen wordt gehouden. Gezien de aanwezige terreintypen worden genoemde beschermde soorten niet verwacht binnen de projectlocatie.

3.2 Vogels

Met betrekking tot vogels zijn tijdens het veldonderzoek uitsluitend de soorten merel, winterkoning, houtduif, koolmees, Turkse tortel en ekster waargenomen binnen en in de directe omgeving van het plangebied. Het is mogelijk dat enkele soorten een nestlocatie hebben op het erf of in aanliggende tuinen.

Gezien de aanwezigheid van het pannendak en een houten goot aan de voorzijde, is het mogelijk dat huismussen onder de dakpannen kunnen broeden. Echter zijn tijdens het onderzoeksronde op 4 en 15 mei 2020 geen exemplaren van huismus aangetroffen op of in de directe omgeving van de woning. Met betrekking tot gierzwaluw wordt niet verwacht dat het pannendak een geschikt broedlocatie vormt. De overstekende hoekpannen bieden onvoldoende ruimte en ontbreken er openingen in het pannendak zoals scheefliggende dakpannen. Het pannendak bestaat uit een “opnieuw verbeterde holle pan” en sluiten goed op elkaar aan. Daarbij is de woning aan de onderzijde van het dijklichaam van de Oostzanerdijk gesitueerd en ligt het wat dieper tussen de omringende woningen en grotendeels omringd door bomen, waardoor het dak van de woning moeilijk aanvliegbaar is. Tevens verkiezen gierzwaluwen een hooggelegen invliegopeningen en is het niet aannemelijk dat de betreffende woning een vaste rust- en verblijfplaats vormt voor gierzwaluw. Daarbij zijn er tijdens de avondronde vleermuizen 29 mei en 10 juli 2020 geen gierzwaluwen waargenomen in de omgeving van het plangebied, waarmee het voorkomen van de soort kan worden uitgesloten van de projectlocatie.

Potentieel geschikte nestlocaties van andere vogelsoorten met een jaarrond vaste verblijfplaats of sporen die wijzen op hun aanwezigheid (braakballen/uitwerpselen/

prooiresten) zijn niet aangetroffen aan of in de directe omgeving van de projectlocatie. Onder de coniferen aan de straatzijde zijn uitsluitende uitwerpselen van houtduif aangetroffen en zijn er geen aanwijzingen gevonden die duiden op een verblijf- of nestplaats van ransuil of sperwer.

3.3 Zoogdieren

Op of rond de projectlocatie zijn met uitzondering van een vos en vleermuizen geen zoogdieren of sporen daarvan waargenomen. Verwacht wordt dat het erf het leefgebied vormt voor enkele algemeen voorkomende beschermde zoogdieren zoals huisspitsmuis en egel. Binnen de Wet Natuurbescherming geldt voor deze soorten een vrijstelling in het kader van de ruimtelijke ordening of bestendig beheer. Uiteraard blijft ook voor deze soorten de algemene zorgplicht zoals bedoeld in de Wet Natuurbescherming.

Tevens is aan de hand van de huidige verspreidingsgegevens bekend dat marterachtigen zoals hermelijn, wezel, bunzing en steenmarter voorkomen aan de noordoostrand van Amsterdam. Gezien de inrichting en het gebruik van het woonhuis en de tuin wordt echter niet verwacht dat exemplaren van (één van de) genoemde soorten voorkomen binnen de projectlocatie en zijn er met het onderzoek geen (nest)holten, uitwerpselen of prooiresten (steenmarter) van marterachtigen aangetroffen rond de bebouwing of in de tuin.

Verder zijn er op en rond het erf enkele soorten vleermuizen waargenomen, zie voor de vleermuiswaarnemingen per veldronde bijlage 2. Op het terrein direct rondom de projectlocatie zijn geen bomen met geschikte holten waargenomen die van belang kunnen zijn als verblijfplaats van vleermuizen. Ook ontbreken er lijnvormig structuren aan of langs het plangebied, waardoor van een vliegroute langs of over het erf geen sprake kan zijn.

Vanwege het ontbreken van een (toegankelijke) spouwmuur is de bebouwing matig geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen. Echter bevat het dak overstekend hoekpannen, loodslabben en openingen bij het zinkwerk langs dakkapellen. Tevens zijn er kieren/openingen aanwezig tussen de (kunststof) schroten, bij raamkozijnen en daklijsten. Verder komt de nieuwe woning aan de straatzijde te staan en kan daarbij eventuele verblijfplaatsen van vleermuizen bij de aanpalende bebouwing belemmeren. Aan de westzijde staat een hoge opgemetselde gevel voorzien van open stootvoegen en aan de oostzijde staat een voornamelijk houten woonhuis met gepot-dekselde gevel, beide geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen.

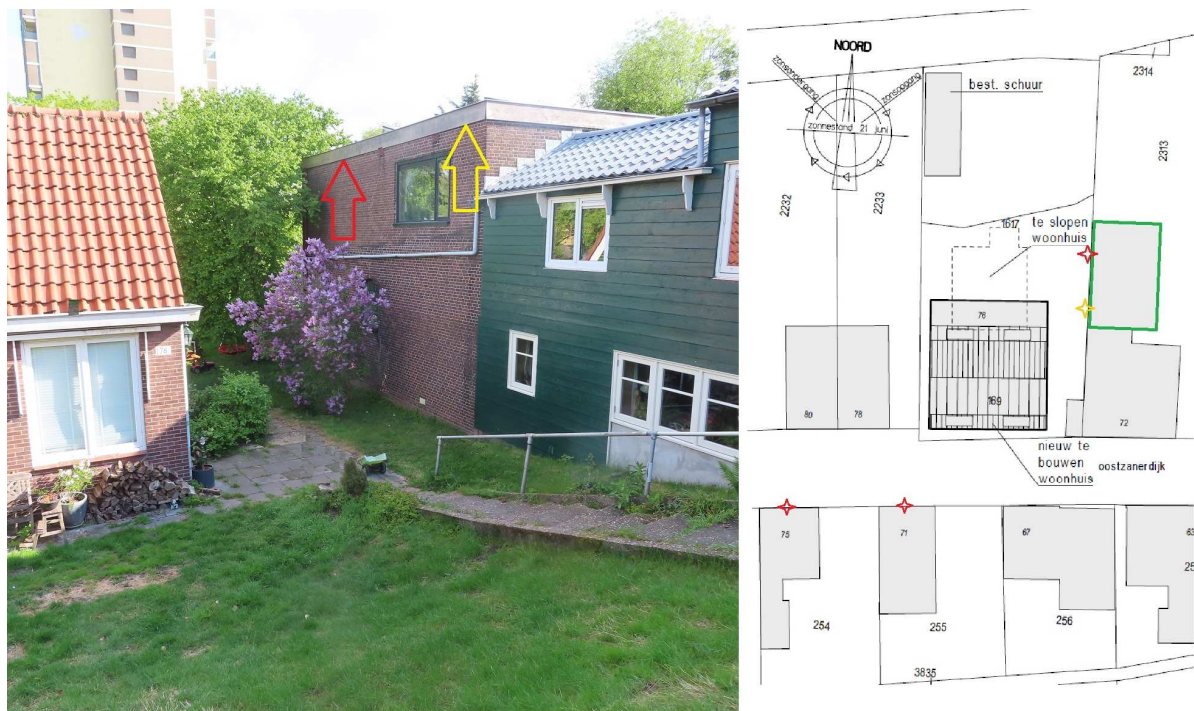
In de avond van 29 mei 2020 wordt de eerste vleermuis waargenomen vanaf 22:23 uur en betreft een passerende gewone dwergvleermuis. Echter neemt vanaf dat moment de activiteit van vleermuizen toe en foerageren er 4-5 gewone dwergvleermuizen continu op en rond de projectlocatie. Tevens worden daarbij in- en uitvliegende gewone dwergvleermuizen aan de dakrand van het naastgelegen pand aan de oostzijde van de projectlocatie. Gezien de activiteit van af- en aanvliegende vleermuizen en zichtwaarnemingen van circa 3-4 gewone dwergvleermuizen onder de dakrand, betreft het naar schatting een (verkenning van een) kleine (kraam)kolonie van 5-8 gewone dwergvleermuizen. Verder is er die avond een passerende laatvlieger aan de achterzijde van het erf waargenomen. In- of uitvliegende vleermuizen aan de te slopen woning zijn niet waargenomen. Tijdens de ochtendronde van 10 juni is er echter weinig activiteit van vleermuizen op het betreffende erf. De eerste vleermuis wordt om 4:15 uur waargenomen en wordt kort daarop gevolgd door een exemplaar dat schuin tegenover de woning (Oostzanerdijk 75), om 4:17 uur invliegt. Daarna is het lange tijd stil en wordt de laatste gewone dwergvleermuis om 4:35 uur waargenomen. Andere soorten of invliegende dieren aan de te slopen woning of aanpalende gevels zijn die ochtend niet aangetroffen. Met de avondronde van 10 juli is er eveneens sprake van een uitvliegende vleermuis om 22:34 uur uit een woning tegenover de projectlocatie, maar nu van Oostzanerdijk 71. Tot circa

23:00 uur worden enkele aan de voorzijde passerende gewone dwergvleermuizen waargenomen en vanaf 23:12 uur zijn er op en rond het erf tenminste twee foeragerende gewone dwergvleermuizen aanwezig en drie foeragerende watervleermuizen boven de watergang ten noorden van de projectlocatie.

Tijdens de kraamperiode van vleermuizen is dan ook éénmaal een (vermoedelijk) kraamverblijf van 5-8 dieren vastgesteld onder de daklijst aan de achterste helft van de woning aan de Oostzanerdijk 72. Echter betrof het hier later in de nacht invliegende en later deels weer uitvliegende dieren, wat mogelijk wijst op een verkenning van een verblijfplaats, aangezien uitvliegers vroeg op de avond niet zijn waargenomen. Gedurende de verdere kraamperiodes zijn tweemaal een zomerverblijfplaats van gewone dwergvleermuis vastgesteld in woningen tegenover de projectlocatie en had dit geen betrekking op het plangebied.

Tijdens de paarperiode (15 augustus t/m 1 oktober) zijn er verschillende baltsroepende (mannelijk) dieren van gewone dwergvleermuis in de straat aangetroffen. Op 17 augustus en 14 september 2020 is grofweg hetzelfde beeld waargenomen en betroffen het twee baltsroepende gewone dwergvleermuizen op en rond de projectlocatie. De eerste vloog langs de straatzijde en rondom het aanliggende dubbele woonhuis van de Oostzanerdijk 76-80. Gezien het waargenomen gedrag, wordt niet verwacht dat de betreffende gewone dwergvleermuis een verblijfplaats heeft in de te slopen woning, maar elders in de straat. Ook aan de blinde gevel met open stootvoegen aan de westzijde van de te slopen woning werd geen activiteit waargenomen wat wijst op een eventuele verblijfplaats, zoals het aantikken van de gevel of er vlak langs vliegen. Mogelijk bevindt het paarverblijf zich in één van de twee vastgestelde zomerverblijfplaatsen aan de zuidzijde van de straat. Een tweede baltsroepende gewone dwergvleermuis is aanwezig aan de achterzijde van de woning en werd op beide avonden onder de daklijst van het achterste deel van Oostzanerdijk 72 waargenomen. Met uitzondering van een passerende laatvlieger op 14 september 2020 zijn er geen andere soorten meer aangetroffen op de projectlocatie.

Figuur 4. Situering van de aangetroffen vleermuis verblijfplaatsen onder de daklijst bij de aangelegene woning Oostzanerdijk 72; rode pijl/ster = zomer- / paarverblijfplaats, gele pijl/ster = (mogelijke) kraamverblijfplaats.

Gezien de resultaten van het vleermuisonderzoek kan worden vastgesteld dat de daklijst aan het naastgelegen pand aan de Oostzanerdijk 72 een vaste rust- en verblijfplaats vormt voor vleermuizen en betreft zowel een (vermoedelijke) kraamkolonie (5-8 dieren) als een paarverblijfplaats van gewone dwergvleermuis. De slopen woning vormt geen verblijfplaats voor vleermuizen en gezien de situering van de nieuwe woning voor aan de weg (Oostzanerdijk), wordt tevens niet verwacht dat de bestaande verblijfplaatsen zullen verdwijnen door de komst van de nieuwbouw. Tussen beide panden blijft voldoende ruimte beschikbaar voor een gunstige aanvliegroute, zeker vanaf de (donkere) achtertuinen. Echter zal met de nieuwbouw rekening moeten worden gehouden met de aanwezige verblijfplaatsen en mogen betreffende muurdelen niet worden geblokkeerd dan wel worden beschenen door kunstmatige verlichting (felle bouwlampen) gedurende de actieve periode van vleermuizen (april t/m oktober).

Andere beschermde zoogdieren worden gezien de huidige verspreidingsgegevens en habitatvoorkeur niet verwacht binnen of in de directe omgeving van het plangebied.

3.4 Overige beschermde soorten

Met uitzondering van enkele algemeen voorkomen amfibieën zoals gewone pad of bruine kikker, wordt niet verwacht dat andere beschermde soorten voorkomen op de projectlocatie. Verder is bekend dat de strikt beschermde soorten rugstreeppad en ringslang (*Creemers & van Delft, 2009 en telmee.nl*) voorkomen aan de noordoostzijde van Amsterdam. Echter ontbreken geschikte voortplantingswateren voor rugstreeppad of anderzijds geschikt leefgebied voor genoemde soorten op de projectlocatie.

Overige beschermde soorten (amfibieën vissen, reptielen, dagvlinders, libellen, kevers en andere ongewervelde) worden op grond van de huidige verspreidingsgegevens en habitatvoorkeuren niet verwacht op de projectlocatie aan de Oostzanerdijk 76.

4. Conclusies en advies

Hieronder worden de conclusies ten aanzien van de beschermde soorten uit het flora- en faunaonderzoek verder beschreven. Per onderdeel van de Wet Natuurbescherming wordt hieronder besproken of en welke vervolgstappen noodzakelijk zijn.

4.1 Gebiedsbescherming

Gezien de aard en omvang van de voorgenomen ingreep (slopen woning en nieuwbouw woning met appartement) en de ligging van de projectlocatie in een woonwijk te Amsterdam-Noord, kunnen negatieve effecten op het Natura 2000 gebied het Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske worden uitgesloten. De projectlocatie en de directe omgeving bevatten geen elementen die de specifieke waarden van het Natura 2000 gebieden versterken en hebben dan ook geen functie voor de daarin aanwezige kwalificerende vogelsoorten, habitattypen en habitatsoorten.

Ook met betrekking tot externe effecten door de uitstoot van stikstof, wordt gezien de minimale afstand van 2,1 kilometer tot het dichtstbijzijnde Natura 2000 gebied en de relatief kleine omvang van het project niet verwacht dat de nieuwbouw een negatief effect heeft op in Natura 2000 gebieden aanwezige stikstofgevoelige habitattypen. Daarbij zal de nieuwbouw duurzaam worden opgeleverd, waardoor er geen sprake meer zal zijn van een stikstofuitstoot door cv-ketels. De realisatie van een extra appartement zal een lichte toename tot gevolg hebben van het aantal (gemotoriseerde) verkeersbewegingen, maar zal gezien de situering van het plangebied en de afstand tot Natura 2000 gebieden niet leiden tot significant negatieve effecten op stikstof gevoelige habitattypen. Een nadere berekening ten behoeve van de stikstofuitstoot en de effecten hiervan op Natura 2000 gebieden is ten behoeve van de voorgestane planontwikkeling dan ook niet aan de orde.

De beoogde sloop en nieuwbouw vindt niet plaats in of langs terreinen die zijn aangewezen als (onderdeel van) NNN, een natuurverbinding of weidevogelleefgebied. Een nadere of uitgebreide toetsing ten aanzien van de gebiedsbescherming in het kader van de Wet Natuurbescherming is dan ook niet aan de orde.

4.2 Soortbescherming

Flora

Met betrekking tot de aanwezige flora zijn geen beschermde plantensoorten aangetroffen binnen het plangebied. Aan de hand van huidige verspreidingsgegevens (*FLORON/NDFF, 2017*) en groeiplaatsomstandigheden van beschermde plantensoorten, is tevens het voorkomen van, binnen de Wet Natuurbescherming, beschermde plantensoorten binnen de projectlocatie niet te verwachten.

Gezien de aanwezige terreintypen binnen de projectlocatie, is een nader onderzoek naar beschermde plantensoorten of een ontheffingsaanvraag in het kader van de Wet Natuurbescherming niet aan de orde.

Vogels

Voor alle beschermde inheemse (ook de algemeen voorkomende) vogelsoorten geldt vanuit de Wet Natuurbescherming een verbod op handelingen die nesten of eieren beschadigen of verstoren. In de praktijk betekent dit dat storende werkzaamheden alleen

buiten het broedseizoen² uitgevoerd mogen worden. De voorgenomen werkzaamheden zullen in de winterperiode van 2021 en 2022 worden uitgevoerd, waarmee niet wordt verwacht dat broedende vogels of nestlocaties worden verstoord of verwijderd.

Handelingen die een vaste rust- of verblijfplaats van beschermde vogels verstoren zijn eveneens niet toegestaan. Nestlocaties van boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, oehoe, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil, wespendif en zwarte wouw worden gezien als een jaarrond beschermde vaste rust- en verblijfplaats. Voor de verstoring van deze verblijfplaatsen en belangrijk leef- of foerageergebied is ook buiten het broedseizoen een ontheffing noodzakelijk. Ondanks gericht onderzoek zijn er op en rond het betreffende erf geen broedgevallen van huismus vastgesteld. Ook zijn er tijdens het verdere onderzoek geen waarnemingen gedaan van uilen of roofvogels in/bij de coniferen op de erfgrans en ontbreken sporen die wijzen op hun aanwezigheid zoals braakballen of andere uitwerpselen en sporen. Aan de hand van het nader onderzoek kunnen vogelsoorten met een jaarrond vaste rust- en verblijfplaats worden uitgesloten van de projectlocatie. Een ontheffingsaanvraag in het kader van de Wet Natuurbescherming en/of aanvullende maatregelen ten aanzien van jaarrond beschermde vogelsoorten is dan ook niet noodzakelijk.

Zoogdieren

Met uitzondering van vleermuizen wordt niet verwacht dat andere (zwaar) beschermde zoogdieren voorkomen binnen het plangebied. Met betrekking tot (kleine) marterachtigen zijn er geen sporen aangetroffen die wijzen op hun aanwezigheid en ontbreekt er vanwege het gebruik en functie als tuin binnen het plangebied geschikt leefgebied voor bedoelde soorten. Verder worden hoofdzakelijk algemeen voorkomende beschermde soorten verwacht, waarvoor een vrijstelling geldt met betrekking tot een ruimtelijke ingreep of bestendig beheer. Aan de hand van de (huidige) literatuurgegevens en habitatvoorkeuren, kan het voorkomen van andere beschermde (grondgebonden) zoogdiersoorten binnen de projectlocatie worden uitgesloten.

Aan de hand van het vleermuisonderzoek is vastgesteld dat de te slopen bebouwing geen verblijfplaats vormt voor vleermuizen. Echter is geconstateerd dat er in de omgeving verschillende verblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis aanwezig zijn; Aan de overzijde op Oostzanerdijk 71/75 een zomerverblijfplaats en vermoedelijk een paarverblijfplaats, en onder de daklijst van het aanpalende pand aan de oostzijde (Oostzanerdijk 72) een kleine kraamkolonie en een paarverblijfplaats van gewone dwergvleermuis. De voorgenomen sloop van het woonhuis aan de Oostzanerdijk 76 zal echter geen gevolgen hebben voor de buitenschil van aanpalende woningen en worden de vastgestelde vleermuis-verblijfplaatsen niet aangetast of verwijderd door de beoogde werkzaamheden. Ook komt de nieuwbouw niet direct langs de gevel van de Oostzanerdijk 72, en blijven de aangetroffen verblijfplaatsen aanvlugbaar voor vleermuizen en worden deze niet belemmerd door de nieuwbouw. Echter bevindt de nieuwbouw wel plaats nabij de kraam- en paarverblijfplaats van gewone dwergvleermuis en zal naar verwachting ook (deels) in de actieve periode van vleermuizen worden uitgevoerd. Voorkomen moet worden dat de aangetroffen verblijfplaats (ook niet tijdelijk) wordt verstoord door de werkzaamheden. Dit houdt in dat de met de werkzaamheden:

- de toegang tot de daklijst niet mag worden geblokkeerd; en
- dat er tijdens de bouw (gedurende de actieve periode van vleermuizen) geen felle verlichting wordt toegepast aan of nabij de betreffende gevel.

In dit geval is er voor de sloop en nieuwbouw van het woonhuis aan de Oostzanerdijk 76 geen ontheffing in het kader van de Wet Natuurbescherming noodzakelijk ten aanzien van

² In het kader van de Wet Natuurbescherming wordt voor het broedseizoen geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval verstoord wordt, ongeacht de datum. Doorgaans gaat het hierbij om de periode van 15 maart t/m 15 juli.

de aangetroffen vleermuisverblijfplaatsen. Indien de functionaliteit van de vleermuisverblijfplaatsen, door toedoen van de sloop- en nieuwbouw (ook tijdens de werkzaamheden) niet kan worden gegarandeerd zullen voldoende mitigerende maatregelen worden genomen en is een ontheffingsaanvraag voor het verstoren of verwijderen van een vleermuisverblijfplaats wel noodzakelijk.

Op basis van het uitgevoerde onderzoek kan worden uitgesloten dat er vleermuisverblijfplaatsen aanwezig zijn in de te slopen bebouwing. Gezien de activiteit van vleermuizen op en rond het terrein kan echter wel een bijdrage worden geleverd aan de functionaliteit van de nieuwbouw voor vleermuizen, door het toepassing van “natuurinclusief bouwen”, zie bijlage 3. Hierin is aangegeven op welke manier vleermuizen kunnen worden geholpen bij de realisatie van nieuwbouw, zonder concessies te doen aan het ontwerp of de kwaliteit van het bouwwerk.

Overige beschermde soorten

Andere beschermde soorten dan hierboven genoemd worden niet verwacht binnen de projectlocatie. Nader onderzoek naar het voorkomen van andere beschermde soorten is dan ook niet noodzakelijk. Echter kunnen veranderingen in de situatie binnen het plangebied of in de planvorming altijd leiden tot andere inzichten en daarmee tot wijziging van deze conclusies. Mogelijk kunnen gedurende het planproces of de werkzaamheden zich nieuwe soorten gaan vestigen. Bij constatering van een beschermde soort tijdens de voorgenomen activiteiten blijft het alsnog noodzaak om maatregelen te nemen of ontheffing aan te vragen voor deze soort(en).

4.3 Houtopstanden

Houtopstanden, die vallen onder het beschermingsregime van de Wet Natuurbescherming, zijn niet aanwezig binnen de projectlocatie. Een nadere toetsing, uitwerking of kapmelding ten aanzien van houtopstanden is dan ook niet aan de orde.

Literatuurlijst

- Broekhuizen, S., Hoekstra K., Thissen J.B.M., Canters K.J., Buys J.C. (redactie), 2016, *Atlas van de Nederlandse zoogdieren Natuur van Nederland 12*, Naturalis Biodiversity Center & EIS Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden, Leiden
- Kapteyn K., 1995, *Vleermuizen in het landschap over hun ecologie, gedrag en verspreiding*, Schuyt & Co Uitgevers en Importeurs bv, Haarlem / Provincie Noord-Holland, Haarlem.
- Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging en Gegevensautoriteit Natuur, *Vleermuisprotocol 2017*, maart 2017
- Creemers R.C.M. & van Delft J.J.C.W., 2009, *De amfibieën en reptielen van Nederland – Nederlandse fauna 9*, Nationaal Historisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey Nederland, Leiden
- Hoogeboom D., Ruitenbeek W., Visbeen F., Wondergem J., 2014, *Atlas van de Noord-Hollandse zoogdieren 1989-2014*, Landschap Noord-Holland, Noordhollandse Zoogdier Studiegroep (NOZOS), Springeruit Drukwerk
- Scharringa C.J.G., Ruitenbeek W., en Zomerdijk P., 2010, *Atlas van de Noord-Hollandse broedvogels 2005-2009*, Springeruit Drukwerk.
- Bos F., Bosveld M., Groenendijk D., van Swaay C., Wynhoff I., De Vlinderstichting, 2006, *De Dagvlinders van Nederland (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionoidea)*, *Nederlandse fauna 7*, Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij, European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden
- Nederlandse vereniging voor Libellenstudie, 2002, *De Nederlandse libellen (Odonata)*, *Nederlandse fauna 4*, Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij, European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden
- Van Dam M.H.P., De Staatssecretaris van Economische Zaken, 28 oktober 2016, *Regeling van de Staatssecretaris van Economische Zaken van 16 oktober 2016, nr. WJZ / 16153443, houdende regels ter uitvoering van de Wet natuurbescherming en het Besluit natuurbescherming (Regeling natuurbescherming, Staatscourant Nr.55791*
- Van Dam M.H.P., De Staatssecretaris van Economische Zaken, 19 januari 2016, *Wet van 16 december 2015, houdende regels ter bescherming van de natuur (Wet natuurbescherming)*, Staatsblad van het Koninkrijk der Nederlanden
- Ministerie van Economische zaken, 3 december 2016, *Soortbescherming bij ruimtelijke ingrepen*, StainessMedia.com
- Provinciale Staten van Noord-Holland, *Besluit van Provinciale Staten van Noord-Holland van tot vaststelling van de Verordening vrijstellingen soorten Noord-Holland*, Haarlem
- Dienst Regelingen (2009). *Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijk ingrepen*.
- www.ravon.nl
- www.floron.nl
- www.wilde-planten.nl
- www.telmee.nl
- www.noord-holland.nl
- www.rijksoverheid.nl
- www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/

Bijlage 1. Wet Natuurbescherming

Inleiding Wet Natuurbescherming

Per 1 januari 2017 is de Wet Natuurbescherming in werking getreden en vervangt de Natuurbeschermingswet 1998 (1 oktober 2005), de Flora- en faunawet (1 april 2002) en de Boswet (20 juli 1961). De Wet Natuurbescherming heeft tot doel om (1) de biodiversiteit in Nederland te beschermen, (2) het decentraliseren van verantwoordelijkheden en (3) het vereenvoudigen van de wet- en regelgeving. De voorgaande natuurwetgeving kende verschillende bevoegde gezagen en rechtsdocumenten (vergunning, ontheffing en melding). De verantwoording van de Wet Natuurbescherming komt vrijwel geheel bij de Provincies te liggen en voorziet in één rechtsdocument, waarmee zowel een vergunning als ontheffing wordt verleend. Alleen bij ruimtelijke ingrepen waarmee grote internationale belangen of provincie overschrijdende zaken zijn gemoeid, blijft het Rijk bevoegd gezag.

In deze wet, gepubliceerd op 19 januari 2016 in het Staatsblad van het Koninkrijk der Nederlanden Nr. 34, jaargang 2016, is het behoud van de biologische diversiteit en een duurzaam gebruik van de bestanddelen daarvan en de instandhouding van de natuurlijke habitats (*richtlijn 92/43/EEG, 21 mei 1992*) en de wilde flora en fauna (*PbEG 1992, L206*), het behoud van de vogelstand (*richtlijn 2009/147/EG, 30 november 2009; PbEU 2010, L20*) en diverse verdragen inzake de biologische diversiteit en de bescherming van bedreigde dier- en plantensoorten en hun natuurlijke leefomgeving geregeld.

Gebiedsbescherming

Met de gebiedsbescherming (voorheen de Natuurbeschermingswet 1998) zijn de Europese Habitat- en Vogelrichtlijn in de Nederlandse wetgeving geïmplementeerd. De beschermde gebieden uit de beide richtlijnen zijn hiermee opgenomen in de Natura 2000-gebieden. In Nederland zijn 164 Natura 2000-gebieden vastgesteld. Per Natura 2000-gebied zijn de instandhoudingsdoelstellingen ten aanzien van habitattypen, habitatrichtlijnsoorten en/of vogelrichtlijnsoorten apart aangewezen. Iedereen die vermoedt of kan weten dat zijn handelen of nalaten, gelet op de instandhoudingdoelen, nadelige gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied, is verplicht deze handelingen achterwege te laten of te beperken dan wel te verzachten (middels mitigerende maatregelen). Het bevoegd gezag kan beperkende maatregelen opleggen om schadelijke activiteiten te verzachten of te voorkomen. Voor onvermijdelijke schade is men verplicht een vergunning aan te vragen.

Andere te beschermen gebieden bestaan uit gebieden aangewezen als Natuurnetwerk Nederland (NNN), natuurverbinding (evz) of provinciaal landschap. Deze beschermde waarden van de NNN of een natuurverbinding zijn niet toegespitst tot bepaalde soorten of habitats, zoals bij de Natura 2000-gebieden), maar gaat het hoofdzakelijk om de 'wezenlijke' of 'landschappelijke' waarden van een gebied of natuurverbinding.

- **Natura 2000-beheerplannen**

Regulier beheer en bestaand gebruik zijn (of worden) opgenomen in Natura 2000-beheerplannen. Na vaststelling van de beheerplannen hoeft daarvoor geen vergunning aangevraagd te worden.

- **Cumulatieve effecten**

Door een combinatie van activiteiten kunnen namelijk ook negatieve effecten optreden, de zogeheten *cumulatieve effecten*. Hierbij wordt als richtlijn gehanteerd dat alleen plannen en projecten, waarover een definitief besluit is genomen, bij deze beoordeling worden betrokken.

- **Beschermde Natuurmonument**

Tevens waren, voordat Natura 2000 gebieden bestonden, zogeheten Beschermde Natuurmonumenten aangewezen. Voor deze gebieden bestaan vaak minder concrete natuurdoelen en was gericht op de instandhouding van de wezenlijke waarden, zoals natuurschoon en natuurwetenschappelijke waarden. In de Wet Natuurbescherming komen de aanwijzingen van Beschermde Natuurmonument te vervallen.

Soortbescherming

De soortbescherming binnen de Wet Natuurbescherming kent drie beschermingsregimes, namelijk voor soorten van de Vogelrichtlijn, de Habitatrichtlijn (inclusief het verdrag van de Bern en Bonn) en een apart beschermingsregime voor 'andere soorten' die vanuit nationaal oogpunt beschermd zijn. Elk van deze van de regimes kent zijn eigen verbodsbepalingen en vereisten voor vrijstelling of ontheffing van de verboden. Hiermee zijn binnen de Wet Natuurbescherming ruim 700 vogelsoorten en 230 overige Europese en nationale soorten beschermd.

Het uitgangspunt van de wet is dat geen schade aan soorten en/of hun (functionele) leefomgeving mag worden toegebracht, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan (het 'nee, tenzij-principe'). Centraal hierbij staat de zorgplicht, wat inhoudt dat iedereen 'voldoende zorg' in acht moet nemen voor alle in het wild voorkomende dieren en planten en hun leefomgeving. De wet erkent hierbij de intrinsieke waarde van de in het wild voorkomende dier- en plantensoorten. Alle soorten hebben een eigen rol in het ecosysteem en dragen bij aan de biodiversiteit. Dat betekent dat voor de wet alle dieren en planten van onvervangbare waarde zijn en dat daar dus zorgvuldig mee omgegaan moet worden. Het gevolg is onder andere, dat iedereen die redelijkerwijs weet of kan vermoeden dat door zijn/haar handelen of nalaten nadelige gevolgen voor beschermde dier- of plantensoorten worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten, dan wel naar redelijkheid alle maatregelen te nemen om die gevolgen te voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.

In de Wet Natuurbescherming worden de volgende planten- en diersoorten beschermd:

- 80 inheemse plantensoorten die van nature in Nederland in het wild voorkomen
- alle van nature in Nederland in het wild levende vogels
- alle vleermuizen (22) die van nature in Nederland in het wild voorkomen
- 39 terrestrische zoogdieren en 7 marine zoogdieren
- alle amfibieën (16) en reptielen (7) die van nature in Nederland in het wild voorkomen
- een beperkt aantal soorten vissen (8), en schaal- en schelpdieren (3)
- bepaalde soorten insecten zoals vlinders (27), libellen (16) en kevers(6)

Om de instandhouding van de wettelijk beschermde soorten te waarborgen, moeten negatieve effecten op die instandhouding voorkomen worden. Welke negatieve effecten dat precies zijn, kan niet in een lijst opgesomd worden. Dat is afhankelijk van soort, locatie en aard van de ingreep. Om die bescherming toch enigszins concreet te maken, zijn per beschermingsregime een aantal verbodsbepalingen van kracht.

• Beschermingsregime Vogels

Alle van nature in Nederland in het wild levende vogelsoorten zijn beschermd volgens het beschermingsregime van de Vogelrichtlijn. Het gaat om ca. 700 soorten die van nature op het grondgebied van de Europese Unie voorkomen. In de praktijk betreft het alle soorten die in Nederland als broedvogel, standvogel, wintergast of doortrekker aanwezig kunnen zijn, in totaal ca. 290 soorten. Op alle vogels is het beschermingsregime van paragraaf 3.1 van de Wet Natuurbescherming van toepassing en betreft de volgende verbodsbepalingen:

- Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen.
- Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen
- Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben
- Het is verboden vogels opzettelijk te (ver)storen tenzij de verstoring niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort¹

¹ Afhankelijk van de betekenis van de lokale vogelpopulatie kan sprake zijn van een effect op de landelijke staat van instandhouding. Daarbij moet ook rekening worden gehouden met cumulatieve effecten op de landelijke staat van de soort. Het beschadigen van nesten tijdens het broedseizoen blijft verboden, maar het verstoren van vogels niet, tenzij er sprake is van wezenlijke invloed op de staat van instandhouding van de betreffende soort.

Voor de verstoring van broedende vogels en vogelnesten wordt geen ontheffing of vrijstelling verleend voor ruimtelijke inrichting of ontwikkeling en niet voor dwingende redenen van openbaar belang. Voor vogels geldt dat u alleen ontheffing kunt krijgen op grond van een wettelijk belang uit de Vogelrichtlijn. Dat zijn:

- in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid;
- in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
- ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;
- ter bescherming van flora of fauna;
- voor onderzoek of onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten, of voor de daarmee samenhangende teelt,
- om het vangen, het onder zich hebben of elke andere wijze van verstandig gebruik van bepaalde vogels in kleine hoeveelheden selectief en onder strikt gecontroleerde omstandigheden toe te staan;

Van een (beperkt) aantal vogels is de nestplaats jaarrond beschermd. De jaarrond beschermde nestlocaties zijn alleen jaarrond beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen. Voor de overige vogelsoorten geldt dat (opzettelijke) verstoring van broedende dieren is verboden. Buiten het broedseizoen mogen de nestplaatsen, zonder ontheffing, worden verstoord, mits dit geen niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende soort. Daarbij geldt geen standaardperiode voor het broedseizoen. Van belang is of een broedgeval verstoord wordt, ongeacht de datum. De meeste vogels broeden tussen medio maart en medio juli.

• Beschermingsregime Habitatrichtlijnsoorten

Deze soorten worden beschermd op grond van de Habitatrichtlijn, het Verdrag van Bern en het Verdrag van Bonn. De Europees beschermde soorten, niet vogels zijnde, bestaan uit soorten van de Habitatrichtlijn bijlage IV onderdeel a, inclusief het Verdrag van Bern bijlage II en het Verdrag van Bonn bijlage I, voor zover hun natuurlijke verspreidingsgebied zich in Nederland bevindt. Op deze soorten is het beschermingsregime van paragraaf 3.2 van de Wet Natuurbescherming (artikel 3.5, lid 1 (fauna) en lid 5 (flora)) van toepassing en betreft de volgende verbodsbepalingen:

- Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk² te doden of te vangen.
- Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen.
- Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
- Het is verboden dieren opzettelijk te verontrusten.
- Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Voor soorten beschermd onder de Habitatrichtlijn (bijlage IV), het Verdrag van Bern (Bijlage I en II) of het Verdrag van Bonn (Bijlage I) kan ontheffing of vrijstelling worden verleend op grond van de volgende belangen:

- in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
- ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;
- in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;

² In de Wet Natuurbescherming is bij meerdere verbodsbepalingen het "opzetvereiste" toegevoegd, in lijn met de artikelen van de Habitatrichtlijn en Vogelrichtlijn. Niet-opzettelijke handelingen waarbij de verbodsbepalingen overtreden worden, zijn niet verboden. Daarbij is echter van belang dat het Europees Hof van Justitie in zijn jurisprudentie heeft bepaald dat onder opzet ook voorwaardelijke opzet moet worden begrepen: "Daarvan is sprake als iemand een handeling verricht en daarbij bewust de aanmerkelijke kans aanvaardt dat zijn gedragingen schadelijke gevolgen hebben voor een dier of plant...".

- voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten, of
- om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben;

• Beschermingsregime “andere” beschermde soorten

Dit betreffen “andere” soorten welke bescherming vanuit nationaal oogpunt behoeven. De andere, ‘nationale’ soorten staan vermeld in een bijlage van de wet die hoort bij artikel 3.10. Op deze bijlage staan soorten uit de soortgroepen zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen, kevers en vaatplanten. Het betreft een limitatieve lijst waarvoor het beschermingsregime van paragraaf 3.3 van de Wet Natuurbescherming van toepassing is. Het beschermingsregime voor deze ‘nationaal’ beschermde soorten is geïnspireerd op de Habitatrichtlijn, maar zijn in sommige opzichten minder streng en gelden de volgende verbodsbepalingen:

- Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen.
- Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen.
- Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Het verbod om dieren opzettelijk te doden of te vangen en het verbod om vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen opzettelijk te beschadigen of vernielen, is niet van toepassing op de bosmuis, huisspitsmuis of veldmuis, voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevinden.

Voor de ‘andere’ (nationaal) beschermde soorten kan ontheffing of vrijstelling worden verleend op grond van de volgende belangen:

- de belangen die gelden voor soorten van de Habitatrichtlijn zoals hierboven beschreven;
- in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
- ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes, of begraaftplaatsen;
- ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omringende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;
- ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied,
- in het algemeen belang van de betreffende soort.

• Mitigatie en compensatie

Negatieve effecten en daarmee een ontheffingsaanvraag kunnen worden voorkomen door voorafgaand aan het project mitigerende (=verzachtende) maatregelen op te stellen en uit te voeren. Indien dergelijke maatregelen kunnen worden getroffen waardoor negatieve effecten kunnen worden voorkomen, vindt geen overtreding van de verbodsbepalingen plaats. Voorbeelden van mitigerende maatregelen die een overtreding kunnen voorkomen zijn:

- het aanpassen van de werkvolgorde of uitvoeringsperiode
- het gebruik maken van andere werkapparatuur
- of de werkzaamheden faseren in ruimte en tijd

Voor een aantal soorten (23) kan met betrekking tot mitigerende maatregelen ten aanzien van (verstorende) werkzaamheden of activiteiten, worden gehandeld conform een soortenstandaard. In de soortenstandaard staan naast ecologische informatie van de betreffende soort ook de mogelijke maatregelen om effecten te voorkomen, te verminderen en/of te herstellen.

Als ondanks het treffen van mitigerende maatregelen niet kan worden voorkomen dat de verbodsbepalingen worden overtreden, is een ontheffing noodzakelijk. Een ontheffing kan mogelijk verleend worden, als door de maatregelen geen verslechtering van de staat van instandhouding van vogelsoort(en) optreedt en/of geen afbreuk wordt gedaan aan het streven de populaties van de overige Europees en nationaal beschermde soorten in hun natuurlijk verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Maatregelen die de effecten op de plek van handeling herstellen, zijn mitigerend van aard; maatregelen die de effecten voor de populatie opheffen door herstel of verbetering op een andere plek zijn compenserend van aard. In de soortenbescherming wordt, in tegenstelling tot de gebiedenbescherming, geen scherp onderscheid gemaakt tussen mitigerende en compenserende maatregelen. Belangrijk is dat de staat van instandhouding gegarandeerd wordt.

- **Vrijstelling**

Onder de Wet Natuurbescherming is niet altijd een ontheffing nodig bij handelingen met gevolgen voor beschermde plant- en diersoorten. In (veel) gevallen kunt u gebruik maken van een vrijstelling. Een vrijstelling is een uitzondering op een wettelijk verbod, die wordt vastgesteld voor een van te voren bepaalde categorie van gevallen. Er zijn verschillende vrijstellingen van de verboden voor beschermde soorten mogelijk, zoals provinciale verordeningen en gedragscodes.

In de Wet Natuurbescherming zijn voor beschermde soorten ook andere vormen van vrijstelling geïntroduceerd, zoals door middel van een 'programmatische aanpak'. Een programmatistische aanpak kan meerwaarde bieden, bijvoorbeeld bij de vormgeving van een actieve leefgebiedenbenadering op regionaal niveau voor soorten waarvoor dat in het licht van de internationale verplichtingen nodig is. Dit moet leiden tot een meer doelmatige aanpak en tegelijkertijd ruimte genereren voor economische en ruimtelijke ontwikkelingen. Via de programmatistische aanpak moet dan zekerheid worden geboden dat het streven naar een gezonde populatie van de betreffende soort niet in het gedrang komt. De programmatistische aanpak dient getoetst te zijn aan de criteria voor vrijstelling die voor de betreffende soort(en) is vastgesteld. Indien dat het geval is, kan sprake zijn van een vrijstelling. Overigens is ook een vrijstelling in de vorm van een ministeriële regeling mogelijk (artikel 3.11).

Ten aanzien van de ruimtelijke ordening en bestendig beheer is per provincie voor een aantal soorten een aparte vrijstellingslijst opgesteld. Het betreft veelal algemeen voorkomende soorten uit het beschermingsregime 'andere' beschermde soorten.

Bescherming Houtopstanden

Voor het vellen van bomen buiten de bebouwde kom in een houtopstand groter dan 10 are of een bomenrij van meer dan 20 bomen, dient dit tevoren te worden gemeld/aangevraagd en is de initiatiefnemer verplicht om hetzelfde areaal te herplanten³. De aanvraag dient als onderdeel van de omgevingsvergunning bij de betreffende gemeente te worden ingediend. Tevens is mogelijk om de aanvraag separaat bij de provincie in te dienen. De provincie bepaalt welke gegevens bij een aanvraag/melding moeten worden aangeleverd.

³ De herplantplicht vervalt voor het vellen van een houtopstand in verband met realisatie van een Natura 2000-doel.

Ontheffing, vrijstelling en/of vergunning

Bij werkzaamheden waarbij een schadelijk effect optreedt voor beschermde soorten of gebieden, is een vergunning, ontheffing of vrijstelling nodig op de in de wet gestelde verbodsbepalingen. Voor handelingen of activiteiten is een ontheffing van de verbodsbepalingen nodig indien:

- Er geen maatregelen mogelijk zijn om het overtreden van de verbodsbepalingen te voorkomen;
- Er geen vrijstelling geldt op grond van een provinciale verordening, gedragscode, beheerplan Natura 2000, programmatische aanpak of een ministeriële regeling.

Voor locatie gebonden ingrepen die in de Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht (WABO) staan vermeld kan de ontheffingsaanvraag worden aangehaakt bij de omgevingsvergunning. Voor initiatieven die niet vallen binnen de activiteiten van een omgevingsvergunning (zoals activiteiten uit de Waterwet, mijnbouwwet etc.) geldt dat een aparte ontheffing in het kader van de Wet Natuurbescherming aangevraagd moet worden (naast een mogelijke watervergunning, ontgrondingsvergunning etc.). Als sprake is van een handeling met gevolgen voor beschermde soorten of gebieden waarvoor een omgevingsvergunning nodig is, is het tevens mogelijk dat de initiatiefnemer eerst apart een ontheffing en/of vergunning onder de Wet Natuurbescherming aanvraagt en daarna de omgevingsvergunning.

De gemeente is het bevoegd gezag voor de aanvraag van een omgevingsvergunning. Bij de omgevingsvergunning vindt de natuurtoestemming plaats in de vorm van 'Verklaringen van geen bedenking' (Vvgb). De 'Verklaring van geen bedenkingen' wordt onder de Wet Natuurbescherming afgegeven door de provincie (of in bijzondere gevallen door het Rijk) aan de gemeente. Als er geen Vvgb kan worden afgegeven door de provincie, kan de omgevingsvergunning niet verleend worden door de gemeente.

De eindverantwoordelijkheid voor de aan te leveren informatie ligt bij de aanvrager/initiatiefnemer. Gemeenten zijn als bevoegd gezag omgevingsvergunning er mede verantwoordelijk voor om te beoordelen of een aanvraag omgevingsvergunning compleet is.

Indien (vooraf) een aparte ontheffing soortenbescherming of vergunning gebiedsbescherming in het kader van de Wet Natuurbescherming aangevraagd wordt / moet worden, is de desbetreffende provincie het bevoegd gezag. De provincie zal vervolgens de aangeleverde gegevens toetsen en bepalen of een vergunning, ontheffing dan wel vrijstelling kan worden afgegeven en onder welke voorwaarden.

Een ontheffing (of een vrijstelling) wordt uitsluitend verleend, als voldaan is aan elk van de volgende drie cumulatieve voorwaarden:

- Geen andere bevredigende oplossing voor handen is;
- Sprake is van een in de wet genoemd belang (zie soortbescherming);
- Geen sprake is van verslechtering/afbreuk aan de staat van instandhouding van de soort.

Om te beoordelen of aan deze voorwaarden wordt voldaan zal de provincie een toetsing van de belangen en de alternatieven uitvoeren en een ecologische toetsing doen. De termijn voor het behandelen van een aanvraag bedraagt 13 weken met de mogelijkheid om dit eenmalig te verlengen met 7 weken.

Indien door een handeling of activiteit verbodsbepalingen overtreden worden, moet door de initiatiefnemer worden aangetoond dat er geen andere bevredigende oplossing(en) is, waardoor de verbodsbepalingen niet overtreden zullen worden. Bij andere oplossingen kan gedacht worden aan alternatieve locaties, een ander ontwerp of inrichting van het plan, of een andere uitvoering van de handelingen.

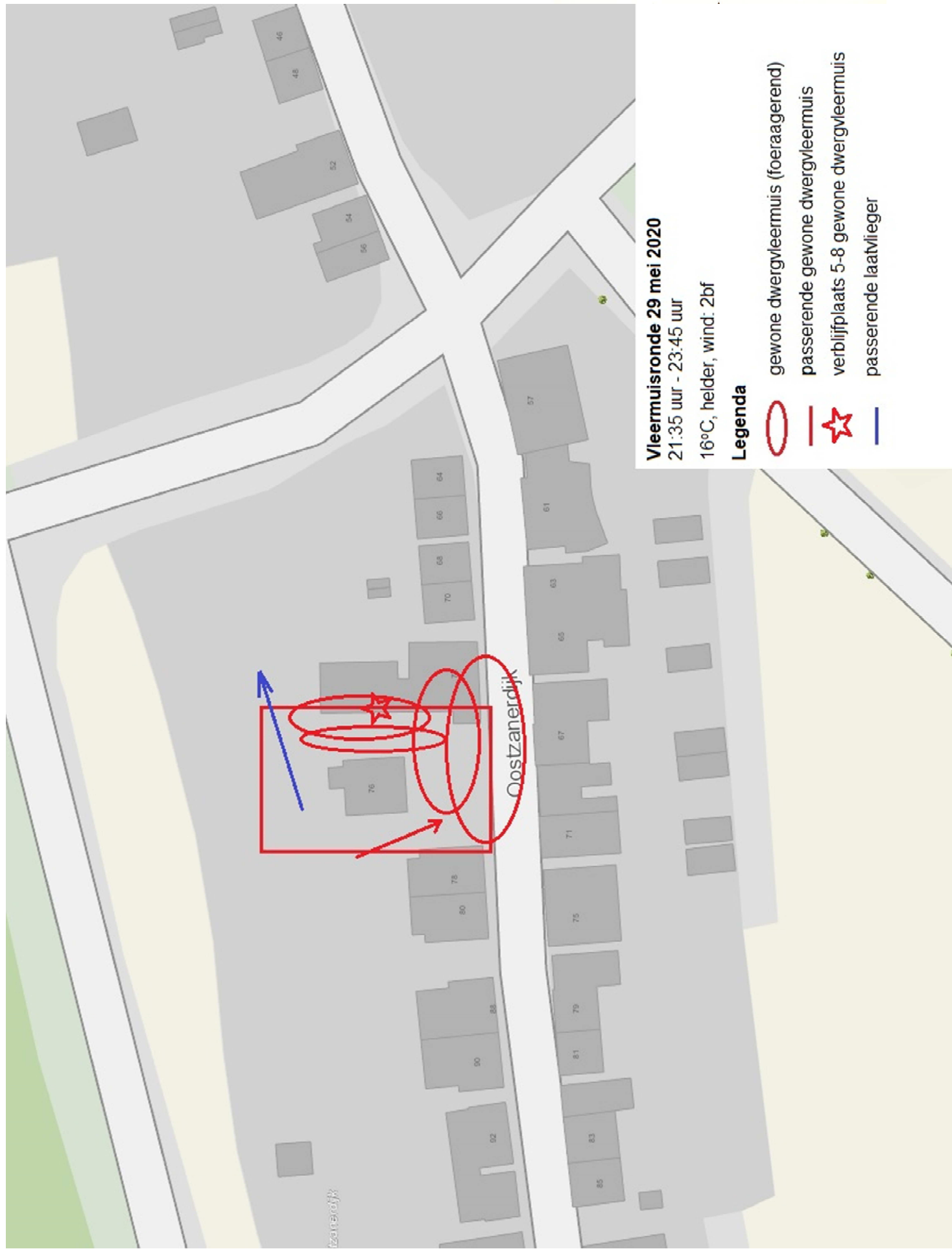
Bij de beoordeling of afbreuk wordt gedaan aan de staat van instandhouding mogen mitigerende en compenserende maatregelen betrokken worden. Uiteindelijk mag het verlenen van de ontheffing geen negatief effect hebben op het voorkomen van de soort. Het ecologische toetsingscriterium verschilt per beschermingsregime. Wettelijk verschilt het toetsingscriterium voor vogels van dat voor overige Europees en nationaal beschermde soorten. Europese jurisprudentie maakt echter duidelijk dat bij afwijkingen onder de Vogelrichtlijn ook gekeken moet worden naar de staat van instandhouding van de populatie vogels.

De staat van instandhouding van lokale populaties is meestal niet bekend. De status van de lokale populatie kan afwijken van de landelijke staat van instandhouding of landelijke trend. Hoe minder gunstig de trend en/of staat van instandhouding, des te strenger moet de beoordeling zijn of er toestemming voor de ontheffing kan worden verleend. Bij deze beoordeling moet rekening worden gehouden met cumulatieve effecten, dus ook met reeds verleende ontheffingen voor dezelfde populaties van de soort.

Bijlage 2. Vleermuiswaarnemingen per veldronde

Vleermuisronde 29 mei 2020

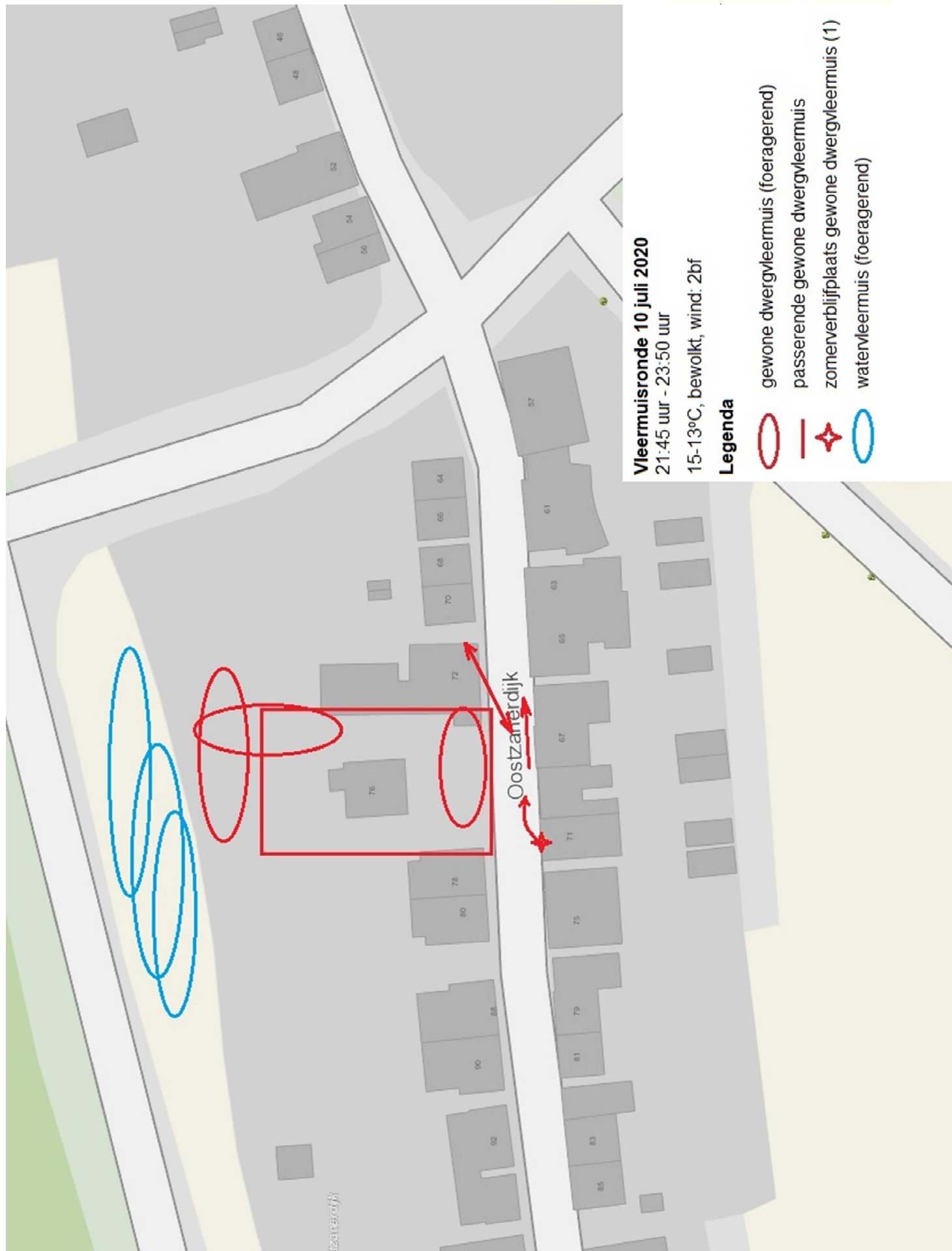
21:35 uur - 23:45 uur

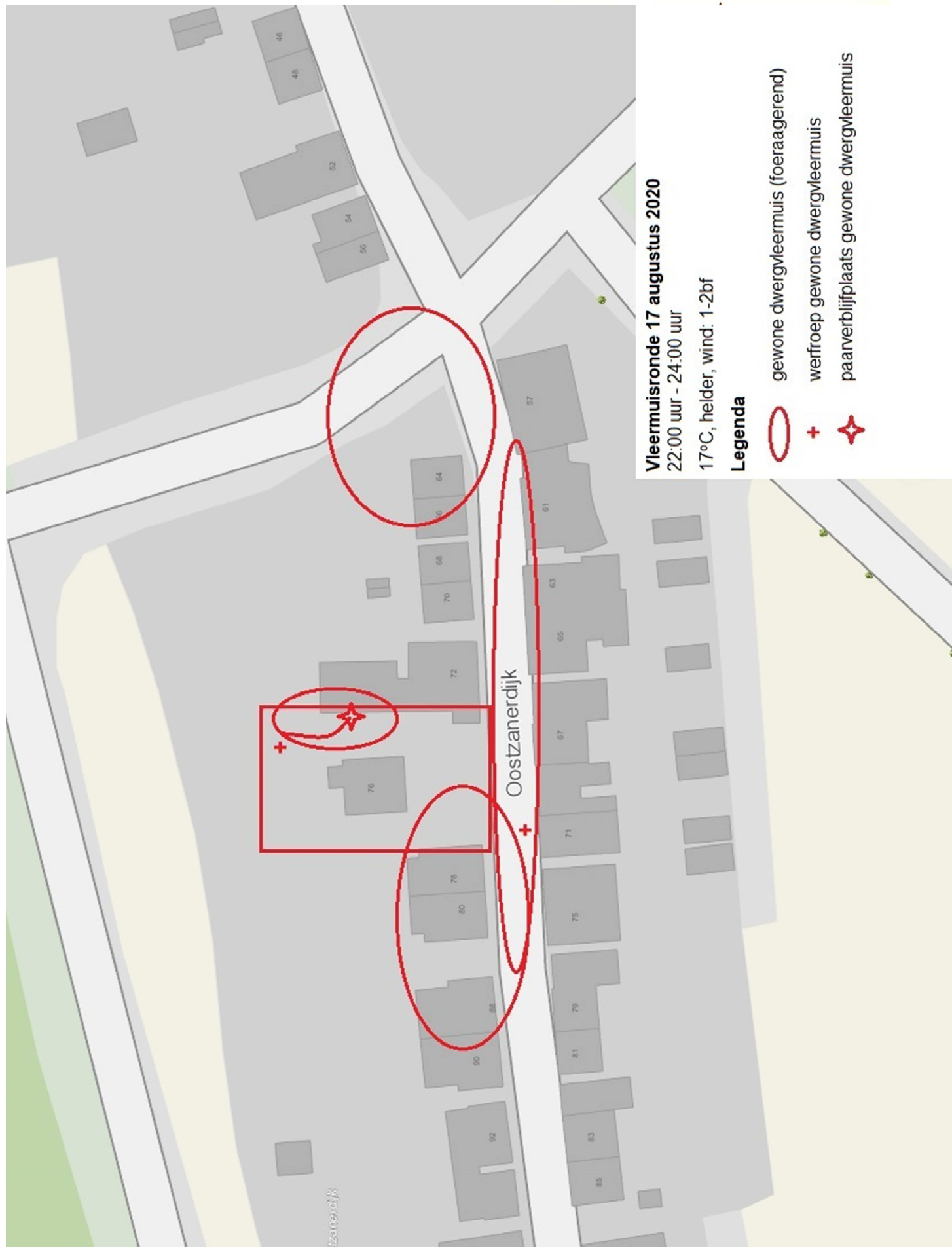
16°C, helder, wind: 2bf

Legenda

- gewone dwergvleermuis (foeraagerend)
- passerende gewone dwergvleermuis
- verblijfplaats 5-8 gewone dwergvleermuis
- passerende laatvlieger

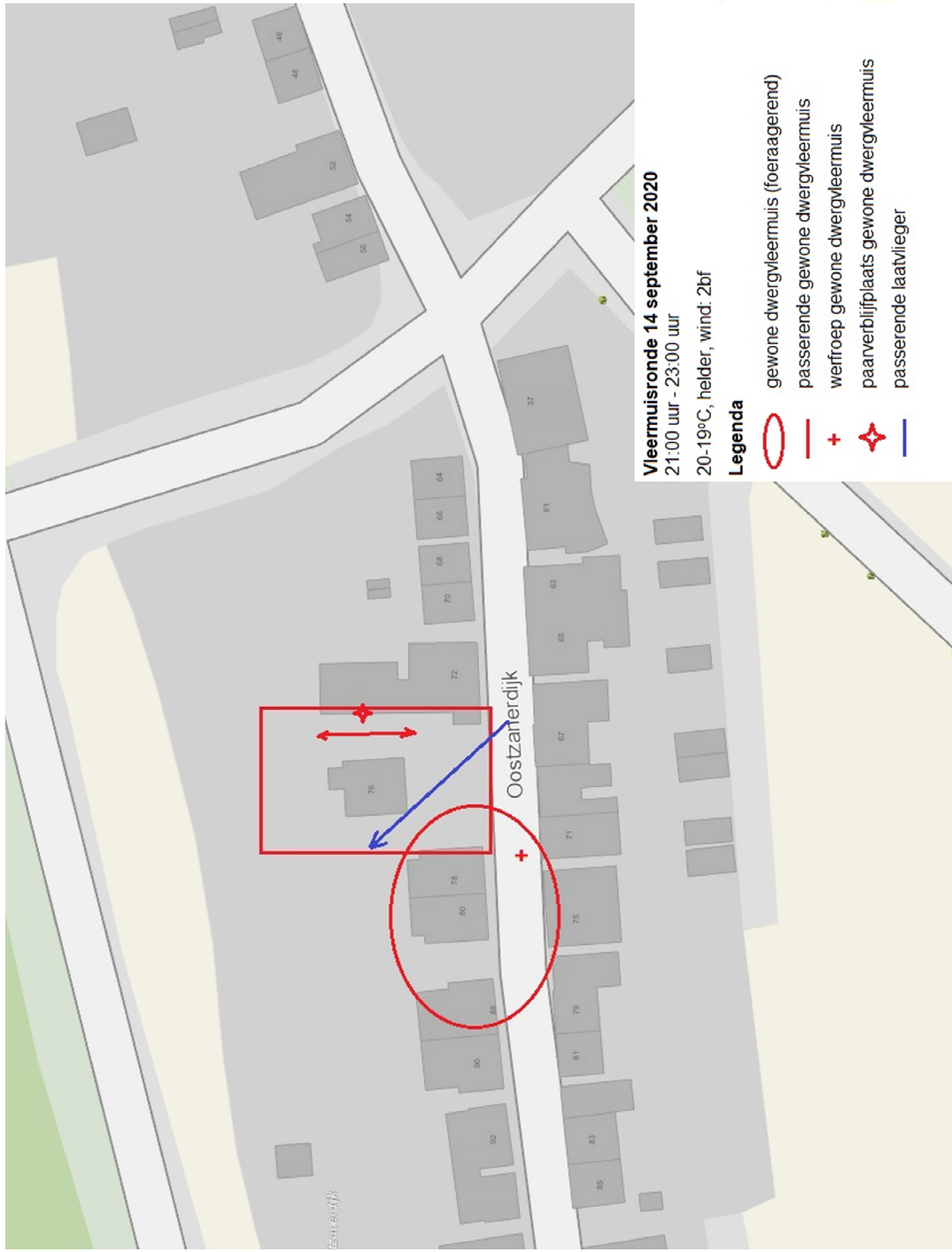
Vleermuisronde 17 augustus 2020

22:00 uur - 24:00 uur

17°C, helder, wind: 1-2bf

Legenda

- gewone dwergvleermuis (foeraagerend)
- werfroep gewone dwergvleermuis
- paarverblijfplaats gewone dwergvleermuis

Bijlage 3. Factsheet vleermuizen - nieuwbouw

Factsheet vleermuizen

NIEUWBOUW

Erik Korstien

Erik Korstien

WAT

Natuurinclusieve nieuwbouw

Bij natuurinclusief bouwen worden voorzieningen voor stadsnatuur geïntegreerd in het gebouw. Het kan zowel gaan om technische voorzieningen zoals voorzieningen voor vleermuizen, als om begroeiing aan het gebouw zoals groene daken en gevels.

Profiterende soorten

Nergens doen zich méér kansen voor om structureel beschermingsmaatregelen toe te passen voor gebouwbewonende vleermuizen dan bij nieuwbouw. Vooral de gewone dwergvleermuis, laatvlieger, meervleermuis en gewone grootoorvleermuizen profiteren hiervan.

WAAROM

Schaalgrootte en actualiteit

- Komende jaren worden in Nederland jaarlijks tussen 80.000 en 85.000 woningen gebouwd. Zonder natuurinclusieve maatregelen is er in deze woningen geen plek voor vogels en vleermuizen.
- Groene daken en groene gevels zorgen voor een betere leefomgeving voor dier én mens.
- Veel klimaatadaptieve voorzieningen kunnen ook een meerwaarde voor vleermuizen betekenen, klimaatadaptatie is een speerpunt van het Rijk
- De Zoogdiervereniging is van mening dat natuurinclusief bouwen standaard moet zijn. Gemeentes leggen natuurinclusief bouwen daarom het best vast in hun beleid. Dit gebeurt in steeds meer gemeentes.

Impact op vleermuizen

- Inbreiding en stedelijke vernieuwing zijn de grootste bedreiging voor gebouwbewonende vleermuizen.
- Overall waar mensen het (stedelijk) landschap veranderen, verdwijnt leefgebied van vleermuizen. Natuurinclusief bouwen is een kans om het landschap zo in te richten dat steden en dorpen in de toekomst leefbaar zijn voor mensen én vleermuizen.

HOE

Technische voorzieningen

- Er zijn inbouwstenen voor vleermuizen die voldoen aan de standaard bouwmaten. Het integreren van inbouwstenen in een vroegtijdig stadium brengt nauwelijks extra kosten met zich mee. Ze doen geen concessies aan het ontwerp of de kwaliteit van het bouwwerk.
- Behalve inbouwvoorzieningen te plaatsen is het mogelijk om opbouwstenen van gevels te laten functioneren als verblijfplaats. Bijvoorbeeld door achter boeiborden en gevelbetimmering een spleetvormige ruimte voor vleermuizen toegankelijk te maken.
- Pas bij voorkeur meerdere inbouwstenen of boeiborden toe en plaats deze aan verschillende gebouwsijden. Dit zorgt ervoor dat in verschillende weersomstandigheden vleermuizen de verblijfplaats met de voor hen optimale temperatuur kunnen vinden. Streef ernaar dat een aantal (maar niet alle) van deze voorzieningen voldoende warm kan worden door plaatsing aan een zuid- of westgevel of grenzend aan een warmtebron.
- Het is ook mogelijk om in nieuwbouw vleermuizen toegang te geven tot de luchtspouw, de ruimte onder dakpannen of de loze ruimte in een schoorsteen. Wanneer u vleermuizen toegang geeft tot het dak is het van belang dat de dieren niet in aanraking komen met BRM-folie (Breathable Roof Membrane). Deze folie kan schadelijk zijn voor vleermuizen.

Groene voorzieningen

- Platte daken bieden veel ruimte om te laten begroeien. Vegetatiedaken, vooral met 's nachts bloeiende bloemen, trekken nachttactieve insecten aan: voedsel voor vleermuizen.
- Ook groene gevels kunnen een rol spelen in het insectenaanbod. Zelfhechtende klimplanten (zoals klimop) of houtige gewassen langs een rek of leidraden zijn vrijwel voor alle muren geschikt.

Licht en duister

- Voorkom dat lichtbronnen de vleermuizen verstoren. Gebruik vleermuisvriendelijk amberkleurig licht en gebruik armaturen die het licht alleen daar richten waar het nodig is. Beperk met sensoren verlichting tot alleen de momenten waarop het nodig is.

Bewoners of gebruikers

- Een gebouw staat niet op zichzelf, ook de omgeving is van belang. Na oplevering is er een grote rol weggelegd voor bewoners of gebruikers. Betrek hen daarom vanaf het begin bij de natuurinclusieve ontwikkeling van de wijk. Een natuurvriendelijke tuin speelt daarbij een belangrijke rol. Vanaf februari 2020 geeft www.mijnvogeltuin.nl ook tips voor een vleermuisvriendelijke tuin.

WAAR

Checklist Groen Bouwen

De Checklist Groen Bouwen helpt u met het kiezen van passende natuurinclusieve maatregelen voor uw nieuwbouwproject en biedt diverse voorbeelden van reeds gerealiseerde natuurinclusieve nieuwbouw.

Inspirerende boeken over Natuurinclusief Ontwerpen:

- Stadsnatuur maken / Making Urban Nature
- Landscape and urban design for bats and biodiversity
- Designing for Biodiversity: a technical guide for new and existing buildings

Zie ook vleermuisfactsheet:

- Gewone dwergvleermuis
- Laatvlieger
- Meervleermuis
- Gewone grootvleermuis

Deze factsheet is mede tot stand gekomen met financiële steun van:

Provincie Noord-Brabant

